

Apibendrinanti nuomonė

ARGUMENTAI DĖL PARAMOS 2021-2027 M. INTERREG PIETŲ BALTIJOS PROGRAMAI

Parengta 2020 m. kovo 19 d.

Atsižvelgdami į:

- 2019 m. spalio 16 d. priimtą Euroregiono „Baltija“ apibendrinančią nuomonę dėl Interreg Pietų Baltijos programos po 2020 m.;
- 2020 m. sausio 31 d. priimtą Europos Komisijos orientacinį dokumentą „dėl bendradarbiavimo abipus sienos Baltijos jūros regione“;

Į Pietų Baltijos programos aprėptį patenkantys regionai skelbia šias savo nuostatas:

1. **Mes palaikome Pietų Baltijos programos, kaip atskiro Europos teritorinio bendradarbiavimo instrumento tęstinumą.** Ilgalaikė tarptautinio lygmens orientacija į rezultatus reikalauja tęstinumo, stiprios vizijos ir strategijos. Ankstesniais finansiniais laikotarpiais veikusios Pietų Baltijos programos padėjo mūsų funkcinėje teritorijoje įvardinti aiškus prioritetus ir sukurti stiprius bendradarbiavimo tinklus. Tai sukuria pasitikėjimą, stabilumą ir padeda stiprų pamatą tolesniems bendriems veiksams ir žinių mainams siekiant bendros gerovės.
2. **Mes griežtai neigiamai vertiname Europos Komisijos pasiūlymą sujungti Interreg Pietų Baltijos ir Centrinės Baltijos programas.** Mes esame įsitikinę, jog Pietų Baltijos ir Centrinės Baltijos programų sujungimas, apimsiantis aštuonias valstybes ir didžiulę geografinę teritoriją, sąlygos naujos, iš esmės transnacionalinės programos atsiradimą. Mūsų nuomone, jungtinė programa nebebus pilnaverte bendradarbiavimo abipus sienos programa. Mėginimas suderinti daugiau nei penkiasdešimties regionų interesus ir jų plėtros tikslus sukels didelių sunkumų nustatant bendrus prioritetus. Tai sąlygos grėsmę, jog naujoji programa nepajėgs deramai atsižvelgti į specifinius bendradarbiavimo abipus sienos poreikius Pietų Baltijos regione.
3. **Mes palaikome idėją priartinti Europos Sąjungą prie piliečių.** Mes esame tvirtai įsitikinę, jog Pietų Baltijos programa turi išlaikyti savo dabartinį, bendradarbiavimo abipus sienos pobūdį ir to išdavoje ir toliau sėkmingai įtraukti piliečius į vietinių ir regioninių klausimų sprendimą.

4. Baltijos jūros teritorijos orientaciniame dokumente reiškiamas teiginys, neva „centrinėje Baltijos jūros dalyje esančios dvi bendradarbiavimo abipus sienų programos - Centrinės Baltijos (Estija, Latvija, Suomija ir Švedija) bei Pietų Baltijos (Danija, Lietuva, Lenkija, Švedija ir Vokietija) didelė dalimi apima panašiais bruožais pasižyminčias teritorijas“, realybę atspindi tik labai iš dalies. Iš tiesų, abi programos apima iš esmės skirtingus regionus.

Centrinės Baltijos programa, į kurią patenka valstybių sostinės (Helsinkis, Ryga, Talinas, Stokholmas) ir jų metropolinės teritorijos, turinti didžiulį ekonominį ir akademinį potencialą, iš esmės skiriasi nuo Pietų Baltijos programos, apimančios teritoriją, kurioje dominuoja periferiniai ir ženkliai mažiau išsivystę regionai, tokie kaip į sanglaudos teritorijų apibrėžimą patenkantys Lietuvos, Lenkijos ir Vokietijos pajūrio regionai. Jų plėtrai reikalingas iš esmės skirtingas požiūris.

5. Mes esame įsitikinę, kad dvejų programų sujungimas susilpnins galimybes siekti pirminio tikslo – efektyviausiu būdu spręsti piliečiams rūpimus klausimus. Programų sujungimas kelia grėsmę suardyti susiformavusius Pietų Baltijos ryšius tarp vietos savivaldos, mažesnių aukštojo mokslo įstaigų, nevyriausybinių organizacijų ir kt.

Mūsų patirtis rodo, jog vietos bendruomenės ir institucijos yra labiau linkę įsitraukti į bendradarbiavimo abipus sienos iniciatyvas su artimesniais kaimynais. Iki šiol Pietų Baltijos programa buvo natūralus pasirinkimas bendradarbiavimo abipus sienos „naujokams“. Ji padeda patenkinti egzistuojantį pajėgumų ir galimybių poreikį mažiau patyrusiems ir naujiems tarptautinio bendradarbiavimo veikėjams.

6. Socialiniai ir ekonominiai, aplinkosauginiai iššūkiai, su kuriais susiduria bendras jūrinės sienas turintys periferiniai ir agrariniai Pietų Baltijos jūros regionai, reikalauja šių iššūkių pobūdį atitinkančių bendradarbiavimo ir paramos priemonių. Interreg Pietų Baltija yra daugiau nei vien jūrinė programa. Ji padeda rasti efektyvius atsakus į darnios regioninės plėtros, inovatyvių veiksmų ir gebėjimų stiprinimo, turizmo, siekio turėti švarią ir saugią Baltijos jūrą keliamus iššūkius. Mes tikime, jog toks platus požiūris turi ir toliau būti tęsiamas.
7. Pietų Baltijos programa jau yra tapusi vienu svarbiausių instrumentų, padedančių stiprinti vietos ir regioninio lygmens partnerių galimybes įgyvendinti ES Baltijos jūros strategijoje išskeltus tikslus.

Bendrų veiksmų sėkmės sąlyga yra su bendrais iššūkiais regiono plėtrai tamptariai susietas bendradarbiavimas įgyvendinant Pietų Baltijos programą. To išdavoje bendra veikla vietos ir regiono partneriams padeda išnaudoti bendradarbiavimo abipus sienos teikiamas galimybes, susidoroti su iššūkiais ir pasiekti keleriopai didesnius rezultatus bei ženklesnį poveikį.

Be to, vietos ir regionų politinių lyderių įsitraukimas į šią programą jau paskatino į programą patenkančių regionų tiek strateginės plėtros, tiek ir įgyvendinamų projektų tikslų susiejimą su bendradarbiavimo abipus sienos perspektyvomis.

8. Ir pabaigai, pažymime, jog per pastaruosius 20 metų euroregionuose „Baltija“ ir „Pomeranija“ susiformavę stiprūs politinio bendradarbiavimo ryšiai įrodo, jog nepaisant egzistuojančių skirtumų, bendradarbiavimas abipus sienos Pietų Baltijos jūros iš tiesų remiasi bendromis vizijomis ir bendromis strategijomis, skirtomis išspręsti bendrus iššūkius. Šiuos ryšius turime išlaikyti!

Pietų Baltijos regionų vardu,

Vytautas Grubliauskas

Klaipėdos regiono plėtros tarybos pirmininkas